

Oponentský posudek
na habilitační práci Mgr. Tomáše Hejduka, Ph.D., *Nepolitická politika v díle Ladislava Hejdánka*. Praha 2018, s.

Profesor Ladislav Hejdánek je osobitým českým filozofem, jeho myšlení je pro mnohé obtížně přístupné. Pan Dr. Tomáš Hejduk projevil nemalou dávku odvahy, když se rozhodl prozkoumat část Hejdánkova politického myšlení, kterou představuje jeho koncept nepolitické politiky. Je k tomu ovšem skvěle vybaven a povolán. Zevrubně je seznámen s Hejdánkovým dílem, jak s pracemi vydanými, tak s těmi, které existují v rukopisech v Hejdánkově archivu. Navíc udržuje s profesorem Hejdánkem osobní kontakty. Zdá se mi ale, že to na mnoha místech práce neumožnilo zaujmout ke zkoumanému autorovi potřebný odstup. Přesto je Hejdukova práce promyšleným a soustavným výkladem Hejdánkova politického myšlení. Za zvláště cenný pokládám rozbor Hejdánkova pojetí Charty 77 i polemiky s Václavem Havlem.

K textu si dovolím několik poznámek: Autor správně poukázal (1.5.), že důležitou oblastí veřejného života je občanská společnost. Objevuje se s nástupem novověku a je rozdílně vymezována. Například podle Hegela je novověká společnost založena na zájmech jednotlivce, na jeho zvláštnosti, na práci pro uspokojení individuálních zájmů, která se obrací v práci pro druhé. Je založena na abstraktním právu a uznání. Na této bázi vzniká spontánně občanská společnost. I pro moderního člověka platí, že nemá dělat nic jiného, než to, co je mu vyznačeno a známo v jeho vztazích. Tyto vztahy ovšem překračují abstraktní právo, je v nich realizováno právo, ale i blaho, které jedinec nepoznává jako něco cizího, nýbrž jako něco svého.

Občanská společnost je tak sféra vzájemného uspokojování potřeb prací jedinců, která se stává prací obecnou. Právo zde není schopno zabránit tomu, aby se občanská společnost nestala sférou křiklavých rozporů a nespravedlností v míře uspokojování potřeb. Občanská společnost zahrnuje rodiny, vzdělávací instituce, zájmová sdružení, spolky, profesní sdružení apod. Můžeme ji chápat jako souhrn nevládních organizací a institucí, které projevují zájmy a vůli občanů. Umožňuje jednotlivci, aby žil a rozhodoval se v řadě oblastí nezávisle na státu.

I když Dr. Hejdukovi nejde o kompletní výklad Hejdánkova myšlení, na řadě míst přesvědčivě doložil, že ve filosofii Ladislava Hejdánka má rozhodující místo jeho pojetí pravdy. Otázkou zůstává, jaké je to pojetí. Teorie pravdy jsou různě klasifikovány, například

hovoříme o teoriích objektivních – kromě několika speciálních případů je pravda zcela nezávislá na našich přesvědčeních, dokonce naše přesvědčení mohou být stejná jako nyní, i když skutečnost (pravda o skutečnosti) je odlišná – bývá to také nazýváno transcendentální realismus – pravda není závislá na verifikaci konečnými racionálními bytostmi, je tedy neepistemická. Podle substanční teorie pravdy je pravda stav jsoucna, který nesouvisí s našimi poznávacími aktivitami, jak říká např. Platón: Bytí je jedno, dobré a pravdivé. Pravda není to, co víme, ale na čem se účastníme, nelze pravdu mít, ale v pravdě být. Otázkou zůstává sdílení takto pojeté pravdy,

Autor rekapituluje Hejdánkovu klasifikaci dvojího typu mocenské politiky – pravé a nepravé, obsahující zájmovou politiku. Hejdánkův koncept nepolitické politiky je podle autora postaven na vzájemnosti boje proti expanzi politiky do oblasti nepolitické a proti rezignaci politiky na vazby na nepolitickou sféru. Nepolitická politika je Hejdánkovi aktivita, která udržuje dynamický vztah k pravdě i v širší společnosti a politice. Má řadu dimenzí, má pečovat o kulturně duchovní dědictví národního společenství, usilovat o dodržování a základních svobod, lidských práv založených na ryzí lidskosti, bránit zbídačené a bezmocné. Podle autora Hejdánkův nepolitický politik pamatuje, že udržování osobních, nezvěčnělých a přátelských vztahů není jen ekonomicko-politickou záležitostí, ale je založeno na orientaci víry. Hejdánkovo pojetí nepolitické politiky je tak náboženské (křesťanské). Opět není jasné, jak se toto pojetí může prosazovat v sekularizované společnosti. Domnívám se, že „veřejný rozum“ k tomu nestačí.

Pan Mgr. Tomáš Hejduk, Ph.D., svou habilitační práci a dalšími studii plně prokázal, že patří k vyvrálým osobnostem v oblasti zkoumání dějin filozofického myšlení. Jeho habilitační spis *Nepolitická politika v díle Ladislava Hejdánka* splňuje požadavky kladené na habilitační práce v oboru filozofie, a proto plně doporučuji pokračování habilitačního řízení před vědeckou radou Fakulty humanitních studií Univerzity Karlovy a navrhuji mu udělit vědeckopedagogickou hodnost **docent** pro obor filozofie.

V Brně 21. srpna 2018

prof. PhDr. Jan Zouhar, CSc.

katedra filozofie FF MU Brno, A. Nováka 1